

• KÖTETBEN NEM SZEREPLŐ VERSEK •

•

•

•

KERESZTTÉ LESZNEK A BUZAKALÁSZOK

Pacsirtaszó zeng a tiszta légben,
szellő suhan a réten át,
s a szőke buzafejek bólogatva
üdvözlík az új nap hajnalát.

Néhol egy-egy víg tücsök muzsikál.
Hajnalba hullt tán éji mulatása?
Vagy kacagásával megrészegettette egy tücsöklány
és most szerenádot ad az ablaka alatt...?

Nem! Valami gyászdalt muzsikál ő:
bucsuztatóul a sok buzakalásznak,
mik suttogva mondják, a Teremtő,
hogy az ember éljen, halálunk kívánja.

Gyilkos zizzenés hallatszik, s a buzaföld
ijedt fürjei szerteszaladnak.
Az arató arcán felgyúl tiszta öröm,
ahogy acélkarjával a rendet vágja.

A buzakalászok halk sikollyal
buknak a kaszára rá,
s az, mint egy óriás guillotine,
egyszerre ezer buzafőt vág.

Sírva, ujjongva, dal-imaszóval
hullanak tovább a buzafejek,
boldogok, érzik, keresztjeik által
válthatják meg újra az embereket.

Éj van. A holdfény a tarlót csókolja;
sugarán angyalok szállanak alá,
szárnyaik áldón ölelik át a
keresztté lett sok buzakalászt.

(*Őrtűz*, 1932. július 10.)

A FÉNY DELÉBEN

Áte, az élet semmi más:
Egy fellobogó villanás.

A fény csak Isten-pillanat
De benne szívek inganak.

Meglátsz... az arcom álmatag,
Látod halódó árnyamat.

Sohsem volt bűn a szerelem:
Vágynyájam eléd terelem.

Válassz fehéret, istenest,
De szeresd Pánt, a mindenest.

Lehet-e, hogy majd mást akarsz
S szíveddel, Áte, mást takarsz?...

Elűzöl..., szótlán elmegyek,
De megszépítem lelkedet.

Érted írok én, elhagyott,
Pár dalt, mielőtt meghalok.

•

Az élet, halál, semmi más:
Egy felgyúlt s kihúnyt villanás.

(*Napló*, 1936. november 15.)

A SZÉLVETŐ ARATÁSA

A sorsom javul, a vérem bomlik,
a szívem romlik s úgy összeomlik,
semmivé válik mostanában minden, minden,
amit akarok.

Valahol valaki nagyot vétett,
valaki valahol most eltévedt;
mindaz, mim nem volt, mind testté lett:
rég hajszolt álmok várnak szabadon!,
öröm és asszony hullnak rám csendben,
itt kopognak a szívemen s csengnek
a régi érces távozz-ok helyett
a szapora igen-ek és szabad-ok.

Az ember néha javulva romlik,
de az, mi bennem most összeomlik
szebb, mint a szándék,
s nagyobb az akaratnál...

A mag kikelt s én a jussa vagyok.

Párizs, 1963. június végén

(*Magyar Szó*, 1965. szeptember 19.)

ANYAKÖNYVI KIVONAT

Nem igaz, hogy annyit éltem
ahogy írják, ahogy mondják:
nincs annak csak néhány éve,
hogy a kezem már nem fogják.

Annak, hogy én járni kezdtem,
kóborolni, esni, kelni
mások helyett öltre menve,
magamért nem verekedni.

Ami szép volt, ami jó volt
beleférne öt-hat napba;
a többin a gonosz végzet
rossz pecsétjét rajta hagyta.

Mások neves hőssé váltak,
én névtelen rokkant lettem,
nem soká fáj, bánja kánya!,
kicsit sírtam, s elfeledtem.

Elfeledtem... igen, s ez volt
a legnagyobb, amit tettem:
így a rosszal telt sok év is
jeltelenül halt meg bennem.

Nagy messziről néha éjjel
itt-ott lidérc fénye lobban,
az én múltam meghalt régen,
nincs éjszakám, csak napom van.

Vidor szemem meleg fényén
hancúrozó néhány évem:

•

álljatok a szívem elé
megmutatni: mennyit éltem.

(*Magyar Szó*, 1966. december 4.)

JÓB ELSŐ SÍRÁSA

Dús asztalomról az utolsó morzsát
most söpörte le a röhögés,
ruhámat náboboknak vitte el az ínség
s én pucér valómmal megkövetlek,
először sírván.
Köszönöm, hogy néha mégis jól éreztem magam a Földön,

s a földön is,
porában és sarában,
és köszönöm, hogy nem mindig vertél meg mindjárt
minden édes bűnömért,
már akkor,
amikor méze még a számon aranylott...
Ezért, bár mind édeseőbb szóval mondom a neved,
felsírván nem illelek csúnyaságokkal
csak elmondom,
hogy
tágíts a fojtó szorításon,
mert e dermesztő fagyban örületes a pokol sorvasztó hője.

Akinek van nője
ne vedd el tőle
sem magadnak, se másnak,
és percét az elmúlásnak
te határozd meg,
mert az Időnek nincs zsebórája.
És vigyázz Ámokra is, a Kaszásra,

•

aki többször nyes le zsenge növénykét
mint dőlő, magtalan szalmát a védtelen mezőn,
melyen csak neki van fegyvere.
Könnyezve, vesztetten, veszve
nem kérem, hogy magadra emeljéd hüvelyked,
de őrizd meg, kik tőlem messzire mentek,
és sírj végre te is,
ha már úgy szeretted a könnyet.

(*Magyar Szó*, 1966. június 12.)

TAVASZI KURJONGATÁS

Istenem, de szép az,
ha kijön a lépés:
a nap süt felettünk,
velünk jó barát jár
és néhány asszony, lány
úgy néz a szemünkbe,
hogy sokáig nézzen.
Gyógyító sugarak porcikáink járják,
s mint fákról a szél
a tavalyi levelet
sodorja le rólunk
tavaszi lehelet
fölös éveinket.
Cipőd orrát nézed, mely nem elég tiszta.
Fényét nadrágszárad adja neki vissza,
és amiért máskor
százszor
szidtál szentet,
most épp csak ejházol,
tréfásan füttyentgetsz:
nem baj, hogy porrongyot rázott fejedre
egy trillás pesztonka.

•

Gépkocsik szaladnak, mint szomjas a kútra,
viszik az utasuk
– biztos – tilos útra,
párnát hímez a fű
korai virággal,
ráhajol a lelked,
s izmaid átjárja
új hórúkkos erő
harcra, győzelemre.
A végtelen égen a végtelen Élet
transzparensét viszik harsonázó felhők.
Ráírjuk nevünk,
s a rabruhás földnek
hitegető hittel
hitet dalolunk.

(*Dolgozók*, 1967. március 17.)

AZ IDŐ NÉVSOROLVASÁSA

(*Vegyétek ingetekként magatokra,
én jó jobbágy testvéreim*)

Nem született eddig ember a világra,
akinek ne örült volna soha senki:
örömrésszel jöttünk
s fogunk is elmenni,
ha valaki,
Te, Ő
örült minekünk.
Ti benne éltetek mindig a szememben:
öreg Imre és Te, hó-Fehér Feri,
kikkel acsarkodom egy utunkat járva,
s mégis, mégis, mégis ez a furcsa század
fonott kalácsá szövi a neveink.
Én vagyok az „ős”, ki elöttetek ágál,

de tudom, hogy lent, a Styxnél, ott Charonnál
mellettek feszítve óvnátok engemet.
Örüljétek hát ki most magatok bennem,
lehet, hogy már ma vagy holnap el kell mennem
Visszaadni az én örömrészemet.

(*Magyar Szó*, 1968. november 3.)

RÉGIÉS NÓTA

Jobbra hogyha térnék
nem szidnának össze,
balra hogyha térnék,
nem nevetne össze
hátam mögött senki.

Kútágas vagyok én,
őr a népem kútján,
vigyázom a vizét,
mert sok mérget, dudvát
szórtak bele máris.

(*Magyar Szó*, 1968. május 5.)

FURCSA ÉVÜNK LESZ

Nagyon és korán kezdtek nyíl
az idén a virágok.
Tavaszi már nincs,
és bár még nyár sincs
rég pipacsos az árok.

Valami élni hajtja őket,
olyanok, mint a lányok:

•

alig se testek,
de már feslettek...
mi leli a világot?...

Száraz a föld, az ég, az ember,
eldugult felhők szállnak,
s az éber éjben
álmaink félve
ki, a tornácra állnak.

Bácsföldvár, 1968. május 2.

(*Magyar Szó*, 1968. június 23.)

HIDEG ÖRDÖG SZÖGESDRÓTJA

Hideg Ördög jégakadályt ver
viharpörölyvel a havas útba,
s a távolságot fagynyújtófával
a mérhetőnél messzebbre nyújtja.

Az éj vermében kínlódó órák
későn s hiába halnak halomra:
a jó szándékok megfagyott Napja
feketén süt le már a napomra.

Belgrád, 1969. február 9.

(*Magyar Szó*, 1969. március 2.)

A IX. STÁCIÓ

Szkopjében voltam kórházban először,
s nem hittem, hogy még nyolc stációt megérek.
Luniniez, majd Buda, Szombathely után
Ingolstadt pecsétjét Újvidéki váltja,
végül Pétervárad, Zenta, Belgrád látja,
mily pirosan üzen fel-felszökő lázam
az Életnek: szeress!
Szeretlek mindhalálig.
S ő? Óh... Ő mindig, mindig játszik.
Nyolcszor fogta már babaruháját,
és most is nézi furcsán, tépelődve,
mint aki menőben marasztalást vár még.
Beh szép, és szép lesz akkor is, ha itt hagy.
Korán, de lángot szítani magamban
későn értem el a lemondásig:
vérem szökellni nehéz lett, és szemem
el-elborul már, mikor visszanézek.
Végzet-e hogy éppen ide, Belgrádba
érted jöttem el először hazulról,
s itt egyezkedek most; ha elfogy a hó,
s nekem, a kilencedik fiúnak
ez a IX. klóros stáció az utolsó;
vígy haza falumba, s babarongyod mellé
odarakom sorba babaruháim is.
Nem sokat használtam, nézd, mily szépek, Élet.

Belgrád, 1969. február 11.

(*Magyar Szó*, 1969. március 16.)

A MAMA

A mama mindent tud,
a mama mindent lát
becsapni őt nagyon nehéz.
Hiába tagadnál,
nála ez nem használ
mert ő a szív mélyébe néz.
Bár nem szól semmit arról,
hogyan látott, vagy
nem lát,
de érzed mosolyáról,
hogyan tudja rég a szívünk titkát.
A mama mindent tud,
a mama mindent lát
ő a legdrágább földi lény,
megőrzi nagy titkát,
s nevel egy szép kislányt,
őt, akit úgy imádok én.

(*Családi Kör*, 2006. december 14.)

MESAĜO [ŬZENET]

Vi estas la plej granda okazaĵo en mi
sur la tero kaj en la universo.
Vi, kvinpetala sangruĝa siringfloro
je virinarbo de l'vivo.

Mi ŝatus vin enbuŝigi,
guston vian senti, kiel literojn
el kiuj estas via nom',
kiujn tiel formas, tiel ornamas lang' mia,
kiel ĉizito sian ĉefverkon, kiun nur por si mem pretigas.

Mi malligos la plej belan fadenon da jaroj
el tempo de trista fadenbulo
kaj donos al Vi:
Plektu ĝin en historion,
ke nia detruiga jarcento tamen
granda kaj merita estis
ĉar Vi naskiĝis en ĝi.

(Szekeres Lajos fordítása eszperantó nyelvre, 2008)

ŐSZI STRÓFÁK

I.

Szélüzenet jött az égvilágból:
levél indul dideregve az ágról,
elfeledt daccal, megsápadt arccal
lelibben halkán az út sarába.
Az esti ködök lovagja döcög
a falak alján és durván arrább
rúgja szegényt,
s amíg sír, könnyörög –
vásott inasként ablakomhoz tér
s befüttyent, bezörög.

II.

Pihenni térek. Perc bók a fénynek,
egy fáradt sóhaj, hangtalan „ó...jaj”
s oltom a villanyt.

•

III.

Valami villant
a ködben... várok – A messzi Élet
reflexe tévedt erre egy percre...

IV.

A zsalun gúnyos őszi szél tercel,
halkul, titkokat sugdos a ködnek.
...Énhozzám jöttek... ó, jaj... bejönnek...

V.

A függönycsipke megrándul, reszket,
s egy kéz, ősz-nyirkos, hervadó, dermedt
itt motoz vénülő szívem fölött.

(Lapkivágat a hagyatékából)

ANYÁM

Ez fáj nekem és fáj, ha hallom beteg melledből feltörni a sóhajt,
– ugye nem miattam?
hiszen, Isten, ó jajt
másért is fájunk
s nem csak a gyermekéért.
Fáj valami,
talán a bánatos őszi fej, ha szomorúságra hajlik
talán a kéz, mely remegve simítja végig...
Fáj ez...
Fáj, hogy nem bírom kimondani a vigasztalást,
mert tudom,
hogy a gyermeki szeretet szava meleg lelkemben buzog
nem elég ír arra a sebre,

•

amit öröktövis ujjaival felszakított
a gond...
Fáj, hogy nem tudlak vigasztalni,
de ugye megérezed a szavakat a néha lehullott könnyben
éppen úgy, mint ahogy mondani szeretném...

(Lap kivágat a hagyatékból)

Í.

A szentírások legszebbjének a neve
a Te kezdőbetűddel kezdődik
s vele is végződik
ami a mi
utolsó szavunk megelőzi.

Melyiktek nagyobb, hübb vagy hűtlenebb
oly mindegy az Időben;
voltage, vagytok s lesztek akkor is,
ha már nem mérik az Időket.

Látom a voltod, a mád, és álmodom:
jó hogy Hozzád tartozva, Terólad írva,
cseppkőbarlangod legszebb oszlopát
a nevem s a könnyem emelte Neked,
Édösöm...
Ím...

(Lap kivágat a hagyatékból)

CSÉPLÉS-IDŐK VERSE

Éjféltorán menekülő fürjek
röppentek itt, hol a rendek dültek,
sikoltva sírt, csapdosott a szárnyuk,
élesült a fájdalomuk s az árnyuk.
Addig szűkült rejtő rónaságuk,
csendet őrző, aranyló kalászuk,
míg egy tikkadt reggelen csak kazlak
és a tarlók köszöntek a Napnak.

Énekhangot halk gépüzgás zsong át,
úgy kíséri, mint cigány a nótát,
kéve lendül fel a dobtetőre
s ömlik a mag, ínséget előzve.
Föld!, ballagó ezredévek őre,
dolgos kezek hálás szeretője,
bort juttatsz, ha kedvünk daltól ékes
s kenyeret adsz annak, aki éhes.

Most, míg kocsik szorgos hangyamódra
búzaszembe bújt cipókat hordanak,
gáncsos gondot botozunk az útra,
telő magtár néz az asztalunkra.

1951. június 30.

(Lapkivágat a hagyatékából)

SZÓVAL: MEGYÜNK TOVÁBB

PéNZ-színű virág vad, buja lápon
még Teveled sem kellett,
Neked meg az én kék láthatárom
s így az égről leverted.

Diadémod volt s homlokod helyett
az ingoványra tetted:
meddig lát el majd eztán a szemed?,
a Távolt eltemerted.

Nem buktat Istent pártütő angyal
s Te teremtményem voltál.
A mindenségben akad még anyag
s az Úr új angyalt formál.

Király a képek közt a mozaik,
bár sok darabból készül:
holt-éledés... s én Phoenix porait
bírom már segítségül.

Új horizontot nyit a végtelen,
újat és csak magamnak.
Ne járjon, féljen, sírjon énvelem
kit pénz s idő zavarnak.

Bácsföldvár, 1961. május 16.

(Lapkivágat a hagyatékból)

MÁJUSI REGGEL A FALUMBAN

Akácvirágok fehér zuhataga
omlik a zöld lomb-partok közül,
ezüstös hangokat szór villaszámra széjjel a fényük
s szemed, füled, szád, szíved, mint a méhek
gyűjtik súlyos kosárcákban a fehér orgia
aranyporát, mézét,
hogy könnyed adva hozzájuk
tisztult lelkedben szobrot formálj belőlük
e gazdag tavaszi nap emlékének.

•

Visszafojtott boldog kacagás a csend,
s a piros-zöld harkály mintha siketült xilophonon verne
[tompa futamot
üti zurrogva a kősöntyűs akác kérgét
egy sebtében tákolt vadgalambfészek alatt.
Libavirágszín kiskacsák szűrik aranymosókként a tócsa
vizét
s csőrükön – vöröses, mint a narancshéj –
apró sikolyokként siklik a sugár:
a májusi Nap mindent megtermékenyítő csókja.
Egy gallyavesztett rég holt jegenyenyárfa
mint a Föld tenyeréből kinőtt ceruza
szökik a kékítőben mosott tiszta égnek,
s a céljuk felé bizton ballagó okos felhőkre
láthatatlan betűkkel sorokat ró
egy hányatott élet boldog reggeléről.

Bácsföldvár, 1961. május 16.

(Lapkivágat a hagyatékából)

TŰNŐDÉS

Érdekes: itthon, ha tüzet rakok,
mindig más tájon, más földön vagyok,
valahol, ahol így, tűz mellett ülve
a lelkem mindig Tehozzád repült el...
soha nem voltam ott, és egyedül,
most meg ott bolygok én szüntelenül
s a tüzet nézve némán kérdezem:
akkor voltál, vagy *most* vagy énvelem?...

1964. szeptember 4.

(Lapkivágat a hagyatékából)

VIGYÁZZ, MEGÁTKOZNAK TÉGED

Az urad akartam megverni, mikor
elsírta: hogy hányszor űzted el magadtól
lázával s zár ajtót előtte ma is büszkeséged.
Kifosztod jobban, mintha gazdagodnál,
s koldusságodért éhséggel bünteted.
Kihúny a tűz, ha a kandallódba
hasábfá helyett jégcsapokat vetsz te.
Gyújtsd meg hát véred és öntsd a szívére,
most, míg ki nem alszik.
S ha poklot játszol vele ezután is –
verjen meg jogos átka:
A gögödbe zárt ifjú éjek vágya
öreg nappalok szukájává tegyen,
kanok röhejére,
kiket ajtók védnek.

(Lapkivágat a hagyatékból)

NE ENGEM SZIDJATOK

Talán a sorsom akart ilyennek:
néha pogánynak, néha hitesnek.
A bűnök bennem ha bánva gyónnak,
a másik percben már lázadoznak.
A bú az úr, a kedv a mártír,
dús ajándék már a fintorgás is.
Akartam lenni rosszabb is, jobb is,
reszketve élő és bátor holt
s olyan maradtam, amilyen voltam:
élve sem élő, holtanak sem holtan,
néha pogánynak, néha hitesnek...
a sorsom akart talán ilyennek.

(Lapkivágat a hagyatékból)